

Deres ref: 16/2391

Høringsinnspill fra Norsk Folkehjelp - Forslag til endringer i trygderegelverket i lys av asylsøkersituasjonen

Vi viser til deres høringsbrev av 04.07.2016.

Norsk Folkehjelp er bekymret for at regjeringens forslag til endringer i trygderegelverket for flyktninger vil bidra til å skape en ny økonomisk underklasse i Norge. Vi finner det også lite sannsynlig at endringene i trygderegelverket vil få de konsekvensene som regjeringen oppgir som begrunnelse for forslaget: raskere arbeidsmarkedsintegrasjon, mer likebehandling og at færre asylsøkere velger Norge som destinasjonsland.

Våre hovedsynspunkter er som følger:

- Ytelser til livsopphold for eldre og uføre personer med flyktningstatus **bør ikke** erstattes med supplerende stønad.
- Forslaget **rammer de svakeste innvandrergруппene hardest**, og spesielt de menneskene som bærer på traumer, har behov for medisinsk hjelp eller er eldre.
- Forslaget vil føre til **større ulikhet og en forskjellsbehandling** av flyktninger og personer som har bodd hele sitt liv i Norge.
- Forslaget gir svake økonomiske insentiver for å delta i arbeidslivet frem til pensjonsalder og **lavere levestandard** etter overgang til pensjon.

Ytelser til livsopphold for eldre og uføre personer med flyktningstatus

I formålsparagrafen til Lov om Folketrygd (folketrygdloven) er det prinsippfestet at loven skal bidra til utjevning av inntekt og levekår, både over det enkelte menneskes livsløp og mellom grupper av personer. Som departementet selv understreker i høringsnotatet, er innvandrere som gruppe, i den første tiden etter ankomsten til Norge, i en svakere økonomisk stilling enn resten av befolkningen. Samtidig har de mistet alle eventuelle opparbeidede rettigheter i landet de flyktet fra.

På Norsk Folkehjelps mottak møter vi asylsøkere som av ulike årsaker har flyktet fra hjemlandet og som bærer på ulike historier, erfaringer og kompetansebakgrunner. Særordningene for flyktninger i trygderegelverket ble innført nettopp i erkjennelsen av at mange bærer på traumer og skader som gjør at det vil være vanskelig å komme seg raskt i

arbeid og opparbeide pensjonsrettigheter. Derfor har personer med flyktningstatus vært unntatt botidskravet og får rett til full minstepensjon uansett alder ved ankomst til Norge.

Regjeringens forslag vil føre til at flyktninger i stedet for trygd og pensjon skal få behovsprøvde ytelser eller være henvist til økonomisk sosialhjelp. I utgangspunktet skal ytelsen til flyktninger holde samme nivå som minstepensjonen fra folketrygden, men vil bli avkortet krone-for-krone mot andre inntekter og sparepenger mottakeren og ektefellen har. I følge velferdsforskerne Axel West-Pedersen og Aksel Hatland ved Institutt for samfunnsforskning¹ vil dette gi svake økonomiske insentiver til å delta i arbeidslivet frem til pensjonsalder og lavere levestandard etter overgangen til pensjon sammenlignet med norske minstepensjonister.

Departementet begrunner forslaget om endring i trygdeytelsene med likebehandling mellom flyktninger og norske statsborgere. Men det er ikke likebehandling å behandle alle tilfeller, dvs. også ulike tilfeller, likt. Flyktninger som kommer til Norge, uten opparbeidede rettigheter, har et annet utgangspunkt enn innbyggere som er født her. Resultatet av politikken vil derfor bli forskjellsbehandling snarere enn likebehandling.

Konklusjon

Unge flyktninger som er ressurssterke og som raskt kommer seg i arbeid, vil kunne klare seg relativt godt selv om særordningene blir fjernet. Flyktninger som har behov for medisinsk hjelp, har traumer, er eldre og/eller som har utfordringer med å komme seg inn i arbeidsmarkedet, vil lett kunne bli avhengig av sosialhjelp.

Norsk Folkehjelp ser en tendens i regjeringens integreringspolitikk til å tilrettelegge for ressurssterke på bekostning av de mest ressursvake. Vi er bekymret for at virkningen av de foreslåtte trygderegelendringene blir mer fattigdom og større avhengighet av sosialhjelp og andre behovsprøvde ordninger. Altså sosiale forhold som i praksis absolutt ikke fremmer deltakelse i arbeidsmarkedet, men snarere gjør det vanskeligere.

For nærmere informasjon og/-eller utdyping av kommentarene, ta gjerne kontakt med Solveig Marie Igesund, telefon 97035654, e-post: solveigi@npaid.org

Med vennlig hilsen
NORSK FOLKEHJELP

Per Nergaard
Fungerende generalsekretær

¹ NRK, 04.07.2016. Tilgjengelig på: <https://www.nrk.no/norge/forsker-mener-velferdskutt-vil-gi-flere-fattige-flyktninger-1.13027565>; Dagbladet, 01.10.2016. Tilgjengelig på: <http://www.dagbladet.no/kultur/regjeringen-skaper-fattige-flyktninger/63819097>